

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет
«Одеська юридична академія»
ГО «Південно-український центр гендерних проблем»

**«СУЧАСНІ ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ:
ГЛОБАЛЬНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІРИ»**

**«MODERN POLITICAL PROCESSES: GLOBAL AND
NATIONAL DIMENSIONS»**

МАТЕРІАЛИ IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
6 – 7 березня 2025 р.

м. Одеса

УДК 323.2+327(043.2)

За загальною редакцією президента Національного університету «Одеська юридична академія», доктора юридичних наук, професора, академіка Національної академії правових наук України, академіка Національної академії педагогічних наук України **С.В. Ківалова**.

Сучасні політичні процеси: глобальний та національний виміри: матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Одеса, 6-7 березня 2025 р.) /за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса, 2025. 224 с.

Modern political processes: global and national dimensions : proceedings of the 4th International scientific and practical internet conference (Odesa, March 6-7, 2025) / Ed. S.V. Kivalov. Odesa, 2025. 224 p.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції.

Марко О. (Київ) Концепція «п'ятої влади» у цифрову епоху	74
Барасій В. (Одеса) Трансформаційні процеси у медіа-просторі: вплив на політичну комунікацію.....	79
Воробйов В. (Одеса) Процес трансформації політичного представництва в умовах цифровізації суспільства	83
Махия С. (Київ) Штучний інтелект у глобалізаційних політичних процесах: переваги та ризики	87
Капсамун О. (Одеса) Стратегічні ризики проксі-війн в сучасному геополітичному протистоянні	92
Кропивко В. (Одеса) Комунікативні технології: від «інженерії згоди» до інтерактивного формування громадської думки	95
Чигідін В. (Одеса) Демократичне політичне представництво в муніципальних інституціях: баланс інтересів	99
Шевчук А. (Житомир) Постправда як чинник виборчого процесу: на прикладі президентських виборів в США 2024 року	103
Насарая А. (Одеса) Публічне адміністрування цифровізації портової діяльності в Україні	108
Галета Я. (Одеса) Суверенні права держави у системі багаторівневого управління морською діяльністю	114
Криворученко М. (Одеса) Цифровізація морської галузі: тенденції у сфері підготовки та дипломування моряків	119
Барановська В. (Одеса) Екологізація морської та портової діяльності: провідні глобальні ініціативи та правовий базис	123
Сушко А., Виговська В. (Одеса) Особливості демократичного транзиту в молдові	128
Возненко Л. (Одеса) Впровадження європейських стандартів у модель місцевого самоврядування в Україні	134
Проноза І., Піскун К. (Одеса) Вплив кібервійни на процес євроінтеграції: аналіз глобальних кейсів.....	138

ІІІ СЕКЦІЯ: ЕТНОНАЦІОНАЛЬНА ТА СОЦІОКУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА: МОДЕЛІ, МЕХАНІЗМИ, ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ

Rostetska S. (University of Nottingham (UK)) Vulnerability of migrants: from violence to modern slavery	142
Явір В. (Київ) Деколонізація в Україні: сучасний стан та перспективи	145
Кормич Л. (Одеса) Імідж влади як об'єкт в когнітивній війні	150
Голденштейн К. (Київ) Визначальні складові політики пам'яті	155

Цифровізація морської галузі: тенденції у сфері підготовки та дипломування моряків

Сучасний етап розвитку економіки, транспорту, суспільств та держав позначений цифровою трансформацією різних галузей та впровадженням новітніх технологій для підвищення ефективності функціонування усіх учасників глобального ринку і транснаціональних ланцюгів постачання. В умовах повсюдної цифровізації процесів управління, логістики, навчання, торгівлі тощо морська індустрія, незважаючи на свою традиційність та неквапливість у сприйнятті технічних інновацій, також долучається до автоматизації та діджиталізації, прагнучи стійкості, декарбонізації, збереження навколишнього природного середовища для наступних поколінь і, як наслідок, досягнення Цілей сталого розвитку ООН (8).

Діджиталізація та можливості, яких надають новітні інформаційно-комунікаційні технології, штучний інтелект та Четверта індустріальна революція у цілому стрімко змінюють і морську галузь, і морську освіту. Цифровізація судноплавства є кроком до того, щоб зробити його більш екологічним та ефективним, що в остаточному підсумку призведе до значної економії коштів і покращить ефективність суден, прозорість і доступ до ринку. Для майбутнього розвитку морської галузі цифровізація у поєднанні з екологічною стійкістю є важливою. Експерти погоджуються, що пандемія створила певні виклики, але також відкрила можливості, сформувавши великий дисбаланс у галузі та прискоривши прогрес цифровізації та інноваційного розвитку. Ці тенденції уже ураховуються у системах підготовки, підвищення кваліфікації та дипломування моряків, у відповідному законодавстві, яке об'єктивно формує необхідний базис їх національної архітектури, та системах управління закладами професійної морської освіти.

Практика сучасного судноплавства та морської діяльності у цілому свідчать про значне ускладнення через використання нових видів палива та технологій, використовуваних у все більш цифровізованому та автоматизованому робочому середовищі, що зумовлює зміни стандартів підготовки моряків для урахування сучасних освітніх потреб та технічного прогресу, пов'язаного з автономізацією суден, оснащенням суден двигунами, що працюють на різних видах палива, скруберами тощо.

Є очевидним також, що професійний функціонал моряків та берегового персоналу трансформується на більш цифровізований, поєднуючи, переважно, обов'язки з системного управління та моніторингу виробничих операцій. При цьому звичайна фізична робота скорочується. Постійний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій дозволив створити середовище для спільної роботи екіпажу, берегового персоналу та електронного обладнання як на борту суден, так і у відповідних допоміжних приміщеннях на березі, а завдяки можливості стеження за мореплавством у режимі реального часу – підвищувати безпеку суден, екіпажів та довкілля. Крім того, судна обладнуються новітніми автоматизованими навігаційними системами, що потребує більшої уваги при підготовці та підвищенні кваліфікації моряків, адже єдиним способом забезпечення безпечного плавання сучасного судна залишається саме людський фактор. Необхідно відзначити, що автоматизовані системи полегшують функції управління судном і є порівняно більш ефективними, ніж ручні системи, але вони не мають можливості приймати рішення. Це означає, що системами автоматизації має постійно керувати людина. Такі автоматизовані системи є продуктом високих технологій, і користувачі повинні знати про принципи їх роботи, специфікації та обмеження, щоб мати можливість уникнути будь-яких нещасних випадків у разі несправностей. Такі несправності у системах автоматизації мають велике значення для торговельного мореплавства особливо в умовах заторів. Будь-який збій систем навігації та/або командного керування може призвести до загибелі людей і повної втрати судна/суден. Тому важливість системи

підготовки морських кадрів важко переоцінити навіть в умовах розгортання автономного судноплавства, яке вимагатиме висококваліфікованої праці досвідчених судноводіїв, обізнаних з автоматизованими та інтелектуальними системами управління. Зважаючи на зазначені тенденції, може виникнути необхідність перегляду стандартів підготовки, дипломування та несення вахти для моряків, що закріплені Конвенцією STCW 1978/1995/2010 (7) і внутрішніми законодавствами значної кількості країн, зокрема й України. Крім того, це зумовить необхідність внесення змін й до інших провідних морських угод глобального характеру – SOLAS (6), MARPOL (5) та FAL (4), а також уточнення положень щодо відповідальності у сфері безпеки судноплавства та надзвичайних морських подій, а також механізмів контролю за цифровими системами управління суднами з погляду кібербезпеки.

Цифровізація також охоплює електронні послуги для моряків, зокрема отримання кваліфікаційних документів, що активно розвивається в Україні (1; 2; 3), і підтримується Міжнародною морською організацією. Отже, наведені фактори підтверджують та значно актуалізують важливість питань формування ефективної нормативної бази для впровадження електронних сервісів у систему підготовки моряків, що є першочерговим для держав, які є традиційними постачальниками робочої сили для морського сектора, у т.ч. й для України. Крім того, на теперішній час Україна активно модифікує не лише професійний складник морської освіти, а й систему отримання моряками документів про навчання та підвищення кваліфікації, успішно долає корупційні ризики, технологічну та правову недосконалість, формуючи прозору систему дипломування, що свідчить про наслідування стандартів Міжнародної морської організації та відданість прагненню побудови ефективної і відповідальної морської держави.

Список використаних джерел:

1. Кабінет Міністрів України. (2022, 30 грудня). Постанова про деякі питання присвоєння звань особам командного складу морських суден (№ 1499). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1499-2022-п#Text>

2. Кабінет Міністрів України. (2021, 30 червня). Постанова про затвердження Порядок реалізації експериментального проекту щодо проведення іспиту у формі комп'ютерного тестування для підтвердження кваліфікації моряків (№ 734). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/734-2021-п/ed20230609#Text>
3. Кормич, Б.А., Аверочкіна, Т.В. (2024). Публічне адміністрування морського сектору: цифровізація, автоматизація та оновлення правового базису. Право та державне управління, 1, 294–301. <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.1.41>
4. Convention on Facilitation of International Maritime Traffic (FAL), 1965. <https://www.mofa.go.jp/policy/treaty/submit/session162/agree-5.pdf>
5. International Convention for the Prevention of Pollution from Ships (MARPOL), 1973/1978. <https://www.imo.org/en/KnowledgeCentre/ConferencesMeetings/Pages/Marpol.aspx>
6. International Convention for the Safety of Life at Sea (SOLAS). Consolidated Edition. 2018. <https://www.samgongustofa.is/media/english/SOLAS-Consolidated-Edition-2018.docx.pdf>
7. International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers (STCW), 1978. <https://www.samgongustofa.is/media/english/STCW-Convention-1995.pdf>
8. The 17 goals. <https://sdgs.un.org/goals>